

Politikai rezsimek

Demokrácia, autokrácia, diktatúra

Politikaelméleti és Eszmetörténeti Éves Konferencia 2022

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Molnár Tamás Kutatóintézete Politikai rezsimek: demokrácia, autokrácia, diktatúra címmel szervezi meg immár ötödik éves politikaelméleti és eszmetörténeti konferenciáját. Az eseményre a szervezők várják a történettudomány, politikatudomány és nemzetközi kapcsolatok területén járatos kutatók jelentkezését. A konferencia célja, hogy fórumot teremtsen a politikai rezsimek hazai kutatóinak, ezért fiatal kutatók jelentkezését is szívesen vesszük.

Időpont 2022. december 7.

Helyszín Nemzeti Közsolgálati Egyetem, 1083 Budapest Ludovika tér 2.

A konferencia szervezői várják önálló panelek szervezését is. A konferenciára jelentkezni rövid, legfeljebb 300 szavas összefoglaló elküldésével lehet. Az absztraktokat a név és affiliáció feltüntetésével a szervezők következő email-címekre várják:

politicalregimes2022@gmail.com

Absztraktok leadási határideje 2022. november 25.

A politikai rezsimek kérdése egyidős a filozófiai társadalomtudomány megszületésével. A platóni rezsimtípusok alapján, Arisztotelész korának alkotmányait és városállami berendezkedéseit összehasonlítva alapozta meg a különböző politikai rezsimek leírásának tudományát. Ehhez a hagyományhoz nyúltak vissza a középkor (Aquinói Szent Tamás), a reneszánsz (Machievelli, Guicciardini) és a koraújkor (Hobbes, Vico, Montesquieu, Kant) nagy gondolkodói. A modernitásban a politikai rezsimek meghatározásának kérdése kilépett a tudományos keretek közül: a modern politikai pártok és társadalmi mozgalmak az általuk igazságosnak vélt rezsim helyreállításáért vagy megalapozásáért indítottak politikai és fegyveres küzdelmet. A 20. század második felére a demokratizálódás hullámai (Huntington) vagy a liberális demokrácia dominanciájának végső eljövetele (Fukuyama) idealizáltak egy rezsimtípust – a liberális demokráciáét –, de az új évezred második évtizedében mégis azt tapasztalhatjuk, a demokrácia mint politikai rezsim nem csak, hogy számos helyi változatában jelenik meg, hanem nem is egyformán kívánatos minden társadalomban. Az utóbbi évtizedben a rezsimek változásának mintája is megváltozni látszik: a nyílt diktatórikus uralom, a katonai hatalomátvétel kísérletei egyre inkább diszkreditálódtak, ugyanakkor a demokráciák vagy demokráciakezdeményezések gyakran torkollanak autokratikus rezsimbe. Elbizonytalanodtak a határok a demokratikus és az autokratikus hatalomgyakorlás között, amelyet mi sem jelez inkább, mint a populizmus fogalmának karrierje az elmúlt másfél-két évtizedben.

De nem biztos, hogy ezek a mozgások kizárólagosan csak korunkra jellemzőek. Konferenciánk egyik célja, hogy történeti példákat mutasson be, amelyek árnyalják a politikai rezsimek történetéről alkotott, sokszor felületesen demokratizálódás-központú felfogásunkat. Történeti példákkal nagyon jól illusztrálható ugyanis, hogy a korábbi rendszerek milyen személyi és intézményi háttérrel, milyen társadalmi támogatással és jövőbeli ígéretekkel stabilizálták hatalmukat. És hogyan roppantak össze mégis, hogy átadják helyüket tartós vagy kevésbé hosszúéletű demokratikus kísérleteknek. Konferenciánk másik célja, hogy bemutassa a politikai rezsimekkel kapcsolatos kortárs vitákat és definíciós problémákat. Milyen változataiban élnek tovább a demokratikus rezsimek? Mi alapozhatja meg a demokratikus rendszerek tartósságát: hagyomány, intézményrendszer vagy politikai kultúra? Létezhetnek-e demokratikus intézmények demokratikus politika nélkül? Lehet-e valójában kompetitív egy autokratikus rezsim? Merre halad a hibridizációs folyamat és hogyan írhatók körül a hibrid rezsimek? Meddig és milyen formában működhetnek az autoritárius rezsimek – köztük fontos globális politikai szereplők – a 21. században? Van-e hatása az állampolgári vagy a globális kultúrának egyáltalán a rezsimek változásában?

- A konferencia szervezői a következő témakörökben várják témajavaslatokat:
- a rezsimfogalmak története, rezsimfogalmak a filozófia és politikaelmélet történetében
- klasszikus rezsimfogalmak és mai értelmezéseik
- demokratizálódás és demokratikus rezsimváltozatok a 19. és 20. században
- autokráciák, autokratikus rezsim a 19-20. században
- rezsimfogalmak, definíciós problémák a politika- és társadalomtudományokban
- a diktatúra fogalma és fogalomtörténete
- a totalitarizmus fogalma és használata a történet- és társadalomtudományokban
- az autoriter rezsim alapjai: hagyomány, forradalom, patronázs
- történelmi emlékezet és politikai rezsim
- politikai kultúra hatása a politikai rezsimre
- a korrupció szerepe az autoriter és demokratikus rezsimben
- rezsimváltások és a „democratic backsliding” kérdései
- új rezsimtípusok, hibridizációs folyamatok
- politikai rezsim Magyarországon és Közép-Kelet Európában a 19. század elejétől máig
- transznacionális hatások a politikai rezsimváltások terén
- politikai rezsim globális viszonyrendszerben